

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0610231 Gruvberget

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av utpekade områden med höga naturvärden inom EU. Målet med nätverket är att hejda utrotningen av vilda djur och växter och hindra att deras livsmiljöer förstörs. Nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete med att bevara biologisk mångfald. Alla medlemsländer har ansvar att peka ut representativa områden för fåglar som är angivna i EUs fågeldirektiv (SPA) och för naturtyper och arter som är angivna i EU:s art- och habitatdirektiv (SCI/SAC). Genom utpekandet åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade naturvärdena i områdena. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en bevarandeplan. I några fall där Natura 2000-området också är naturreservat skrivs en kombinerad bevarandeplan och skötselplan. Bevarandeplanen ska innehålla en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras. Bevarandemålen formuleras utifrån de förutsättningar som de utpekade arterna och naturtyperna behöver för att de ska ha gynnsamt bevarandetillstånd i området. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper samt behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska också beskrivas. Informationen ska ligga till grund för förvaltning och tillståndsprövning enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. Uppgifterna skiljer sig i vissa fall från vad som är beslutat av regeringen och kommer av Länsstyrelsen i dessa fall att föreslås som ändringar till regeringen vid nästa revideringstillfälle. Förvaltning och tillståndsprövning ska utgå från den verkliga förekomsten av naturtyper och arter, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar denna, även om uppgifterna inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen som är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är i sig inte ett juridiskt bindande dokument varför formell reglering av skydd eller skötsel kan behövas t.ex. i form av beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som råder vid åtgärder eller verksamheter inom ett Natura 2000-område.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd kan även krävas för åtgärder utanför Natura 2000-området om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Inför en ansökan ska ett samråd hållas med Länsstyrelsen angående utformningen av tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Eftersom det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kräver tillstånd rekommenderas en tidig kontakt med Länsstyrelsen. Vid skogsbruksåtgärder hålls initialt ett samråd med Skogsstyrelsen. Information om Natura 2000 finns också på Länsstyrelsens webbsida eller genom kontakt med Länsstyrelsens enhet för naturvård på telefonnummer 010-224 70 00.

Foto: Länsstyrelsen Värmland

Överst vänster: violettkantad guldvinge, Dan Mangsbo - överst mitten: silvertärnor (D.M.) - överst höger: långskägg (D.M.)

nedtill vänster: vattendrag (D.M.) - nedtill höger: skog, Anders Tedeholm ©

Länsstyrelsen Värmland
651 86 Karlstad
010-224 70 00

www.lansstyrelsen.se/varmland

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610231 Gruvberget

Kommun: Forshaga

Områdets totala areal: 7,5 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-11-02

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-29

Markägarförhållanden:

Forshaga kommun och privat.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper som ska bevaras i området:

Naturtyper enligt art- och habitatdirektivet:

9050 - Näringsrik granskog

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

Det främsta bevarandesyftet med detta område är att bevara naturtypen Näringsrik granskog (9050).

Motivering: Natura 2000-områdets näringsrika granskog vilar på berggrund av hyperrit, hyser gott om död ved och en värdefull flora. Större delen av skogen utgörs av nyckelbiotop och är biotopskyddsområde.

Prioriterade åtgärder:

Stora delar av den utpekade naturtypen näringsrik granskog är formellt skyddad genom biotopskydd. Diskussion om lämpligt formellt skydd för resterande delar bör diskuteras. Fri utveckling av den näringsrika granskogen.

Beskrivning av området

Gruvberget är uppbyggt av den basiska bergarten hyperit. Bergets västsida utgörs av en brant sluttning med åtskilliga lodytor och mossklädda stenblock. Så gott som hela Natura 2000-området utgörs av den utpekade naturtypen Näringsrik granskog 9050 (7,36 ha) och stora delar av skogen är klassad som nyckelbiotop. Områden har höga botaniska värden på grund av den förekommande berggrunden och rörligt markvatten. Många delar av skogen domineras av äldre gran med ett ställvis stort inslag av asp och björk. I områdets nordvästra del ingår ett bördigt bäckdråg med många grova, högstammiga klibbalar. Fältskiktet utgörs i väsentliga delar av låg- och högorter och är ofta utvecklat som en typisk lundflora med arter som blåsippa, trolldruva, vårärt och ormbär. Till de mer ovanliga kärlväxterna hör storrams, vippärt och ögonpyrola. Viktiga element för signalarter/rödlistade arter bland mossor, lavar och vedsvampar är lodytor, grova aspar samt död ved (lågor) av gran. Med stor sannolikhet finns även en intressant marksvampflora i områdets norra delar. Hela nyckelbiotopen, och därmed majoriteten av Natura 2000-området, skyddas formellt genom biotopskydd sedan 2008. Alldeles söder om Natura 2000-området finns en nyckelbiotop vilken ingår i ett större område som skyddas genom naturvårdsavtal. I väster finns ett naturvärdesobjekt i direkt anslutning till Natura 2000-områdets gräns.

Vad kan påverka negativt

Delar av Natura 2000-området omfattas av formellt skydd genom biotopskydd SK 12-2008 och flera av de hot som beskrivs under naturtypen näringsrik granskog regleras av detta skydd. Skogsbruksåtgärder, exempelvis stora avverkningar, körskador och markberedning i nära anslutning till Natura 2000-områdets gränser kan medföra förändringar i mikroklimat, hydrologi och hydrokemi inom Natura 2000-området.

Se även negativ påverkan för näringsrik granskog.

Bevarandeåtgärder

Följande bestämmelser och åtgärder bidrar på olika sätt till att utpekade naturtyper och/eller arter uppnår och bibehåller gynnsamt bevarandetilstånd i Natura 2000-området.

Gällande regelverk 2017:

- Svenska Natura 2000-områden utgör riksintressen enligt 4 kap. 8 § miljöbalken.
- Enligt första stycket i 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området. Innan en tillståndsansökan lämnas in ska samråd hållas med Länsstyrelsen m.fl. (enligt 6 kap 4 § miljöbalken).
- Med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken får tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken ska följas.
- Delar av Natura 2000-området omfattas av biotopskydd SK 12-2008.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder:

Stora delar av naturtypen näringsrik granskog omfattas av biotopskydd SK 12-2008. Lämpligt formellt skydd för resterande delar, i sydost och nordost, bör diskuteras. Fri utveckling gäller för den utpekade naturtypen näringsrik granskog.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske

enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9050 - Näringsrik granskog

Areal: 7,36 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Näringsrika granskogar förekommer framför allt i boreal region, ofta på basisk berggrund och i södra Sverige ofta på mullrik brunjord. Naturtypen är näringsrik och torr-blöt och översilning kan förekomma. Den ligger ofta i sänkor, på dalbottnar eller i sluttningar med finsediment och/eller rörligt markvatten men kan även förekomma på flack mark. Trädsiktets krontäckningsgrad är normalt 50-100 %, varav gran utgör minst 50 % av grundytan. Utöver gran kan samtliga inhemska trädslag förekomma. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Fältsiktet är i huvudsak präglad av näringsrika förhållanden och är välutvecklat och artrikt. Ofta är även faunan artrik, speciellt när det gäller ryggradslösa djur.

För lokal förekomst, se områdesbeskrivning.

För att den ingående naturtypen näringsrika granskogar ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Skogen lämnas för fri utveckling där naturvärdena utvecklas genom naturlig dynamik.
- Upprätthållande och återställande av naturlig hydrologi.
- Upprätthållande och återintroduktion av extensiv hävd.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetilstånd för naturtypen.

Bevarandemål

Arealen av näringsrik granskog (9050) ska vara minst 7,36 ha. Bestånden ska formas av småskaliga naturliga processer, t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka dynamik och struktur. Naturlig hydrologi och naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet ska påverka dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Skog med högre krontäckning ska utvecklas och barrträd ska kunna dominera i sena successionsstadier. Trädsiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. (9020):

Förekomsten av strukturer/substrat i form av gamla träd ska minst vara tämligen allmän och förekomsten av död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar ska vara riklig. Främmande trädarter ska inte finnas i området. Det ska finnas typiska arter inom gruppen kärlväxter (allmän-riklig förekomst) som gynnas av lång skoglig kontinuitet.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen:

- Avverkning i olika former som reducerar förekomsten av lämpliga strukturer. Sådana

åtgärder i intilliggande områden kan även de vara skadliga genom att de påverkar hydrologi och lokalklimat i områden med denna naturtyp.

- Brist på dynamiska krafter som brand, ras och översvämning.
- Produktionshöjande åtgärder som gödsling, markberedning och dikning som även påverkar hydrologin.
- Markskador. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras.
- Konkurrens från främmande trädslag.
- Exploatering av området i olika former.
- Fragmentering, t.ex. skogsbilvägar som kan isolera organismpopulationer.
- Betestryck från klövvilt som kan påverka lövträdsföryngringen.
- Nedfall av kväveföreningar med effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen.

Bevarandetillstånd

Den näringsrika granskogen utgörs till stor del av nyckelbiotop som är rik på död ved och har höga botaniska värden. Typiska arter som blåsippa, trolldruva och ormbär har observerats. I bevarandeplanen från 2006 bedömdes bevarandetillståndet som gynnsamt. Eftersom inga kända sentida förändringar har påverkat naturtypen negativt bedöms bevarandetillståndet som gynnsamt.

Dokumentation

Följande underlag har använts vid sammanställningen av bevarandeplanen:

- Länsstyrelsen i Värmlands län. Basinventering 2005-2009 inklusive kompletterande inventeringar, bedömningar och kvalitetssäkring av Natura 2000-områden. Opublicerat.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610231 Gruvberget. Fastställd 2006-03-15.
- Skogsstyrelsen. 1996. Information om vald nyckelbiotop N 6654-1996.
<http://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/Naturvardsavtal/> [2017-03-10]
- Skogsstyrelsen. 2008. Information om valt biotopskydd SK 12-2008.
<http://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/Biotopskydd/> [2017-03-10]
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11. Naturtyp 9050, Näringsrika granskogar. (<http://www.naturvardsverket.se>)

Bilagor

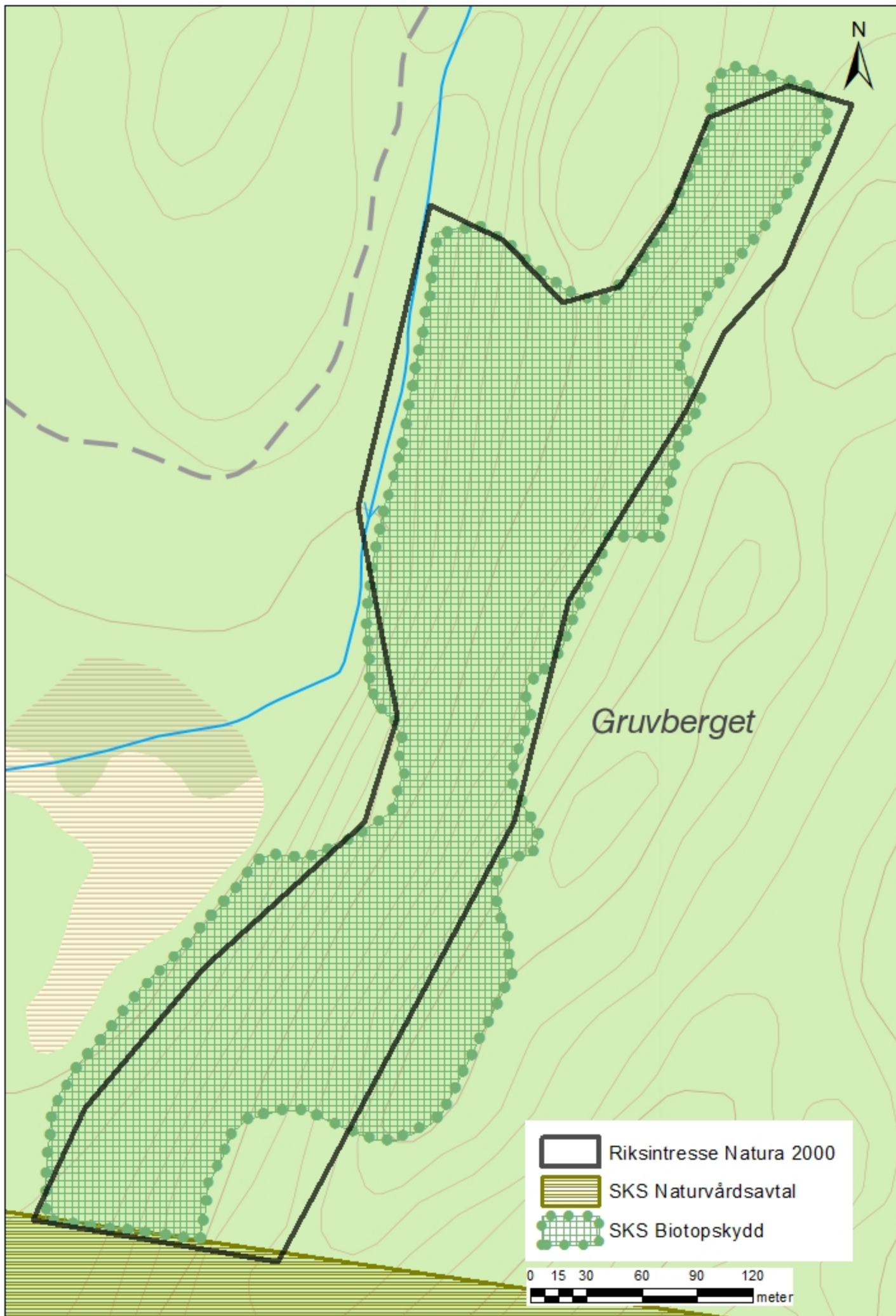
1. Översiktskarta
2. Karta över Natura 2000-områdets avgränsning
3. Naturtypskarta

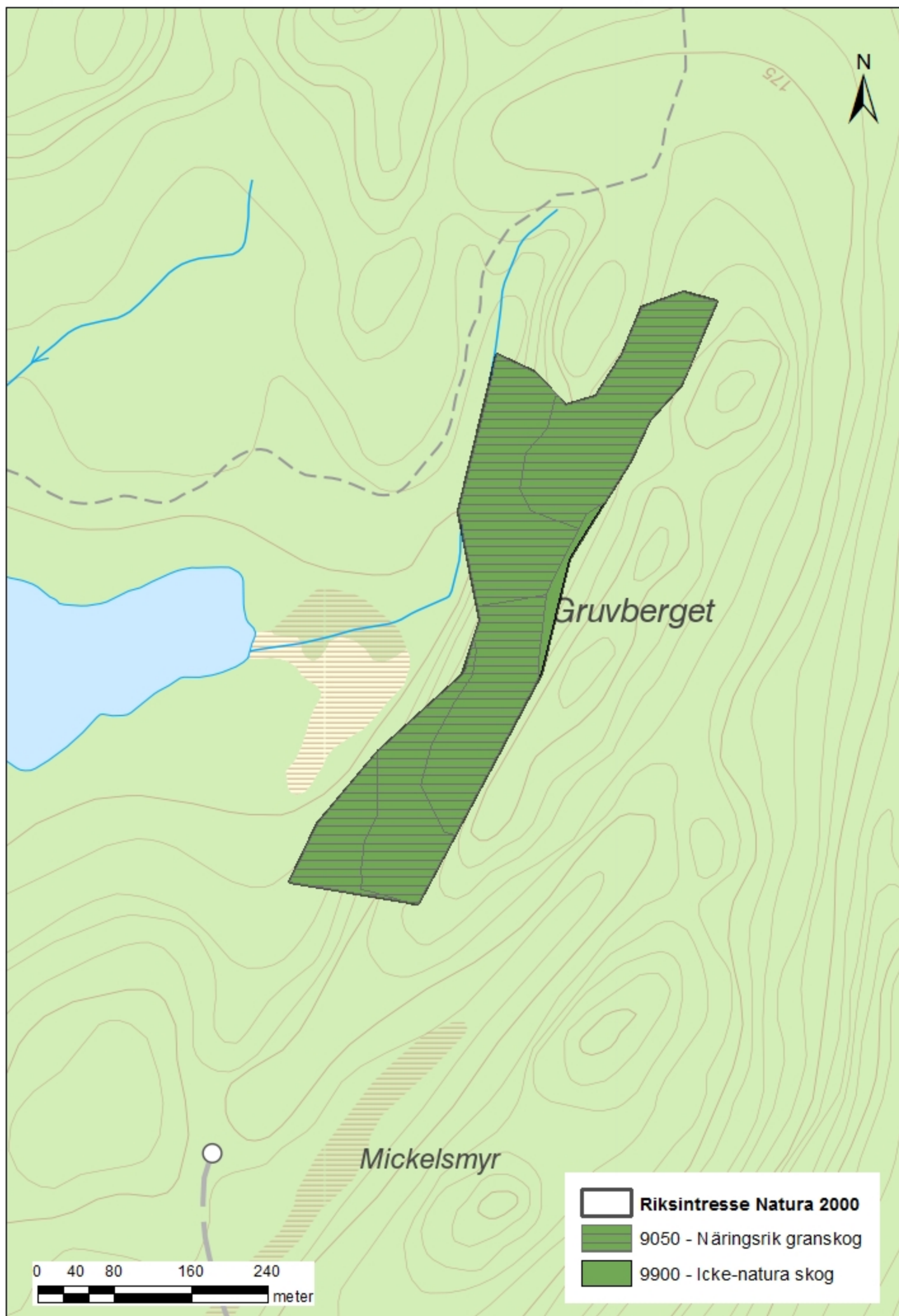
Bilaga 1. Översigtskarta med markering för Natura 2000-området Gruvberget

Bilaga 2. Karta med Natura 2000-områdets avgränsning

Bilaga 3. Naturtypskarta för Natura 2000 - området Gruvberget

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, 010-224 70 00
www.lansstyrelsen.se/varmland